

Шевчук Л. О.,*кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземної філології та перекладу
Національного транспортного університету***Мозгова Я. О.,***кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Національного транспортного університету*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ІЗ КОЛІРНОЮ ЛЕКСИКОЮ В АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРАХ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню кольору в лінгвістиці, літературознавстві та естетиці. Дані показують, що кольорові позначення є важливою частиною мовної картини світу. Вони формують у свідомості людей специфічні концепти, які реалізуються у мовленнєвій практиці та відображають культурні й національні особливості. Кожен народ має свої уявлення про кольори, а їхнє сприйняття значно варіюється. Проблема колірної гармонії є однією з найскладніших у естетичному контексті, оскільки ставлення до кольору формується під впливом численних факторів, що змінюються в залежності від культурних та індивідуальних особливостей.

Кольори виступають не лише візуальними маркерами, а й потужними інструментами невербальної комунікації, через які передається досвід, світогляд та цінності народу. Розуміння кольору потребує міждисциплінарного підходу в лінгвістиці та літературознавстві, враховуючи як фізіологічні механізми, так і культурний контекст, в якому цей колір набуває конкретного змісту.

Теоретична значимість наукового дослідження визначається його внеском у розвиток лінгвістики кольору та розширення розуміння взаємозв'язку між мовою і культурою. Результати узагальнюють наукові знання про семантичні та культурні особливості колірної лексики в англійській та українській мовах. Цінність наукової статті полягає у теоретичному та практичному обґрунтуванні особливостей порівняльного аналізу лексики в різних мовах, а також у визначенні мовних і культурних відмінностей у сприйнятті кольору.

Практичне значення одержаних результатів зумовлюється можливістю використання їх для фахівців у галузі лінгвістики, літературознавства, перекладу та культурології, а також для здобувачів освіти, які прагнуть поглибити свої знання з дослідження колірної лексики та міжкультурної комунікації.

Ключові слова: фразеологізми, англійські фразеологічні одиниці, колороніми, колірна лексика, літературознавство.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Колірна лексика є важливим компонентом мовної картини світу, відображаючи не лише фізичні властивості кольорів, але й культурні, соціальні та психологічні аспекти людського сприйняття. Вивчення колірної лексики в різних мовах дозволяє глибше

зрозуміти, як кожна культура сприймає та інтерпретує кольори, а також як це відображається в мові. Зокрема, порівняння семантичного наповнення колірної лексики англійської та української мов може розкрити цікаві аспекти мовних та культурних особливостей, що дозволяє глибше зануритися у лінгвістичну специфіку цих двох мов. Актуальність теми наукової розвідки пов'язана з необхідністю поглибленого розуміння семантичних особливостей колірної лексики в різних мовах, що сприятиме розвитку міжкультурної комунікації, а також посилить ефективність лінгвістичних та міждисциплінарних досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. До розгляду досліджуваної роботи долучалися не лише українські науковці (Кучма Т., Дзівак О., Бабій І., Вишницька Я., Давиденко А., Паньків О. та ін.), а й зарубіжні вчені (Берлін Б., Кей П., Вежбицька А., Люшер М., Лакофф Дж.). Дослідження Берліна Б. та Кей П., які представляють антропологічний підхід до вивчення колоронімів, є широко відомими і описані ними в праці «Основні колірні терміни» [1]. Учені провели аналіз великої кількості лінгвістичного матеріалу, обробивши близько 80 мов різних мовних сімей. У результаті своїх спостережень вони зробили висновок, що існують універсальні принципи формування системи основних колоронімів у мовах світу. Досить цікавими є дослідження сучасного психолога Базими Б., який детально вивчає кольорову символіку в історичному контексті різних народів. У своїх роботах він аналізує, як варіюється сприйняття кольорів серед представників різних національностей, та приділяє особливу увагу символічному значенню кожного кольору в окремих культурах. Автор розглядає кожен відтінок окремо, подаючи його інтерпретацію відповідно до традицій та уявлень різних народів [2].

Формування мети статті. Мета наукового доробку полягає у встановленні лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників, які впливають на формування колірних позначень в англійській та українській мовах сьогодення, а також порівнянні семантичного наповнення колірної лексики в обох мовах, приділяючи особливу увагу структурним, семантичним та культурним відмінностям, що визначають специфіку сприйняття кольору в кожній із мов.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- проаналізувати основні концепції та підходи до вивчення кольору у лінгвістиці;
- дослідити колір як культурний та лінгвістичний феномен, визначивши його роль у формуванні світовідчуття та вплив на мовну картину світу;
- здійснити порівняльний аналіз фразеологічних одиниць з колірною лексикою в англійській та українській мовах.

Об'єктом наукової праці є колірна лексика англійської та української мов.

Предметом фахового наукового доробку є функціонування фразеологічних одиниць із колірною лексикою, їх семантичні, культурні та лінгвістичні особливості в англійській та українській мовах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Однією з основних функцій мови є передача зорової інформації, яка є результатом сприйняття навколишнього світу. Відомо, що більшість інформації про світ, яку познає людина, є в живому спогляданні [3]. Як зауважує Кучма Т., семантичне поле колоронімів є одним із інструментів вираження чуттєвого сприйняття світу. Вони містять у собі культурно-значущу інформацію про певний народ, допомагають показати взаємини людини в суспільстві, побачити національні і культурні особливості соціуму [4].

Колір є важливим аспектом людського досвіду, що відображає не лише фізичні, а й культурні, психологічні та мовні особливості сприйняття навколишнього світу. У лінгвістиці дослідження кольору займає окреме місце, оскільки він не лише є компонентом семантики та лексики мови, а й впливає на структуру та використання мовних засобів у різних контекстах. Коліркові терміни є частиною мовної картини світу людини, виявляючись через вербальні вирази, лексичні одиниці, словосполучення та фразеологізми.

Основні концепції вивчення кольору в лінгвістиці включають теорії кольорових термінів, принципи їх класифікації та варіативність у використанні. Вивчення таких термінів дозволяє з'ясувати, як різні мовні спільноти організовують поняття кольору, а також як ці концепти можуть змінюватися залежно від соціальних, культурних чи психологічних факторів.

Висока продуктивність використання лексем, що позначають кольори, зумовлена їх значними естетичними можливостями, а саме здатністю створювати багатогранні образи. Терміни «колір» і «кольороназва» активно використовуються як у повсякденному мовленні, так і в наукових текстах, виконуючи важливу роль у комунікації та позначаючи явища, знайомі всім носіям мови [5].

За словами дослідника Семашко Т., у сучасній українській мові кольорова характеристика предметів та явищ реальності реалізується через розвинену, як з кількісного, так і з якісного боку, лексико-семантичну групу, що утворює систему кольоропозначень. Кольоропозначення, будучи окремою групою в словниковому запасі мови, є відкритою системою, що володіє історичною стабільністю. Вона характеризується великою різноманітністю словотвірних структур лексем і має складну семантичну будову. Ця будова зумовлена, з одного боку, багатством хроматичної палітри об'єктивного світу, а з іншого – соціокультурною сутністю кольору, який втілюється в його експресивних, асоціативних та символічних значеннях [6].

Вишницька Я. виділяє такі найбільш відомі підходи до вивчення колоронімів у лінгвістиці: антропологічний, психологічний, гендерний та лінгвокультурологічний [7]. Швейцарський психолог Люшер М. приділяв значну увагу вивченню психологічного впливу кольору на людину, розробивши загальновідомий кольоровий тест Люшера. Він також заклав основи психологічного підходу до аналізу слів на позначення кольору, що свідчить про те, що кожен колір має свій власний вплив і асоціації, які виникають у людини під час його сприйняття органами відчуттів [14]. Отже, використовуючи конкретні кольори, їх комбінації або навіть один колір, можна досягти певного ефекту, викликати специфічні відчуття чи стимулювати конкретні бажання.

Дослідження Берліна Б. та Кея П., які представляють антропологічний підхід до вивчення колоронімів, є широко відомими і описані ними в праці «Основні колірні терміни» [1]. Вчені провели аналіз великої кількості лінгвістичного матеріалу, обробивши близько 80 мов різних мовних сімей. В результаті своїх спостережень вони зробили висновок, що існують універсальні принципи формування системи основних колоронімів у мовах світу. Було встановлено, що універсальний набір основних колоронімів включає 11 назв кольорів: *білий, чорний, червоний, зелений, жовтий, синій, коричневий, фіолетовий, рожевий, помаранчевий та сірий*.

Лінгвокультурологічний підхід, представниками якого є Вежбицька А., Жаркинбекова Ш. та інші стверджують, що багато явищ культури не можуть бути зрозумілі без врахування значень кольору. На їх думку, колір є важливим елементом культури, який допомагає систематизувати та охарактеризувати різні аспекти життя і він є втіленням морально-етичних цінностей.

Представники гендерного підходу до вивчення колоронімів стверджують, що між жіночими та чоловічими колоронімами є відмінності, зокрема через різницю в соціальному статусі. Дж. Р. Лакофф вважає, що колір не існує в об'єктивному світі, а є суб'єктивною категорією, детермінованою матеріальним світом, біологією людини, мисленням та культурними факторами [7].

За класифікацією Критенка А., кольороназви української мови поділяються на основні та другорядні. Основні кольороназви мають давнє походження та генетичну спорідненість з аналогічними термінами в інших слов'янських мовах. Вони формують ядро лексико-семантичної групи кольорів, навколо якого групуються назви пізнішого походження. До основних кольорів належать сім семантично незалежних назв, що позначають «чистий» колір без відтінків: *червоний, жовтий, зелений, блакитний, синій, білий та чорний*. Усі інші кольороназви вказують на відтінки цих основних тонів і визначають ступінь вираженості кольору, його інтенсивність, змішування з іншими кольорами, або колір, що виник в результаті певних змін або процесів. Ці другорядні кольороназви об'єднуються навколо основних і включають такі варіанти, як *сіруватий, зелененький, чорнючий, блідий* та інші [8].

Кольори можуть передаватися не тільки через прикметники – прямі назви кольорів і їхніх відтінків (*червоний, блакитний, yellow, mossy green.*), але й за допомогою інших граматичних категорій, таких як іменники (*золото, смарагд, coral, obsidian*), дієслівні форми (*червоніти, потемніти, to blacken, to bronze*), прислівники (*яскраво, темно, faintly, dimly*), а також

через описові конструкції та порівняльні звороти (*кольору стиглої вишні, як небесна блакить, the color of faded denim, like rust on old iron*) [4].

Дзівак О., яка вивчала семантичні структури кольорів у природі, зазначає, що кольори утворюють тривимірну систему, де кожен колір визначається через яскравість, насиченість та тональність. У своєму дослідженні вона класифікує кольорові назви, враховуючи рівень їх сполучуваності між собою. Згідно з цим підходом, кольори поділяються на три основні групи. Перша група включає кольори з найбільшим асоціативним полем, що є найбільш поширеними основними відтінками, такими як синій, жовтий і червоний. Друга група охоплює кольори із середнім асоціативним полем, що відображають їх інтенсивність і відтінки, зокрема фіолетовий і блакитний. Третю групу становлять неологізми з обмеженим асоціативним полем. Зберігається також два традиційних поділу в найменуванні кольорів: ахроматичні (*чорний, білий, сірий*) та хроматичні, що об'єднують відтінки *червоного, жовтого та синього* [9].

У мовознавстві кольори виступають не лише як засіб опису об'єктивної дійсності, а й як складні культурно-семантичні конструкції, що відображають світосприйняття нації. З метою класифікації основних уявлень про роль кольору в лінгвістичних дослідженнях доцільно виокремити ключові концепти, що розглядаються в сучасних наукових підходах. У Таблиці 1 подано короткий аналіз цих концепцій з прикладами та характеристиками їхнього прояву в українській та англійській мовах.

У підсумку, колороназви є важливим елементом мовної системи, що відображає як об'єктивні фізичні характеристики світу, так і суб'єктивні культурні, психологічні та соціальні аспекти сприйняття. Вони допомагають формувати уявлення про навколишнє середовище, зберігаючи та передаючи культурні та національні особливості. Колірні терміни не лише виконують роль позначення фізичних властивостей об'єктів, а й є потужним інструментом вираження емоцій, асоціацій та символіки в комунікації.

Невід'ємним елементом англійської мови є фразеологізми з колоративним компонентом, що відображають ментальність та культурні риси народу. Колір у мові виконує важливу функцію у передачі емоцій, образів та асоціацій. Мовні вислови стають більш експресивними, образними та глибокими завдяки використанню таких фразеологічних одиниць (ФО), що значно підвищує їх виразність і зміст. Завдяки впливу на уяву, такі

вислови дозволяють інакше осмислити інформацію. Особливості будови фразеологізмів, які містять кольорові позначення, стають зрозумілими через аналіз взаємодії їхніх складових частин [10].

У фразеологізмах різноманіття думок і відтінків значень може передаватися кількома способами:

1. **Метафоричний** – звичні слова отримують переносне значення. Наприклад, вислів *біла ворона* використовується, щоб охарактеризувати людину, яка вирізняється серед інших. Подібно до цього, в англійській мові *black sheep* використовується для опису того, хто не вписується в загальноприйняті норми в сім'ї або колективі.

2. **Означальний** – фразеологізм буквально описує певне явище. Наприклад, українське *зелені свята* є народною назвою циклу слав'янських свят. В англійській мові *green light* означає дозвіл діяти або почати щось нове.

3. **Порівняльний** (*білий як стіна* – наляканий, *as green as grass* – недосвідчений) [11].

Проаналізувавши висловлювання з кольірними елементами можна помітити, що *чорний* колір традиційно пов'язаний з чимось злим, негативним, зловісним, таємничим та страшним (*чорна магія, чорна кішка* – символи чаклунства та невдачі, диявольських сил). Також *чорний* – це колір жалоби, асоціюється зі смертю, сумом та стражданням (*чорний ворон* – провісник смерті).

В англійській мові чорний колір також має чимало значень, схожих на вказані вище. ФО з негативним сигналом: *to paint a thing black* означає описувати щось у найгіршому світлі, *black look* – злий погляд, вираз *black and blue* вказує на наявність синців. Втім, *чорний* в англійській мові не завжди має лише негативне забарвлення. Існують вирази, де цей колір символізує фінансовий успіх: *to be in the black* означає бути прибутковим або мати фінансову стабільність. Окрім цього є й нейтральні значення, які просто підкреслюють інтенсивність кольору: *as black as a stack of black cats* – чорний як ніч [12].

У деяких вільних словосполученнях лексема *black* набуває переносного значення. В таких випадках саме це значення стає основою для фразеологізму:

1. **Поганий, страшний**: вираз *devil is not so black as he is painted* означає «не такий він уже поганий, як його малюють». Українським аналогом може бути фразеологізм *чорна відьма* – людина з поганою репутацією.

Таблиця 1

Аналіз основних концепцій кольору в англійській та українській мовах

Концепція	Суть концепції	Укр. мова	Англ. мова
Колір як частина мовної картини світу	Колір передає фізичне та культурне сприйняття	Використання фразеологізмів та емоційно-оцінної лексики	Велика к-сть ідіом, символічне значення (<i>feeling blue</i>)
Семантика кольору	Багаторівнева семантична будова	Ядро з 7 «чистих» кольорів + відтінки	Використання складних прикметників та порівнянь (<i>sky blue</i>)
Відкритість системи	Кольори постійно доповнюються	Неологізми: <i>болотно-зелений</i>	Неологізми: <i>mint green</i>
Асоціативно-символічна функція	Колір викликає культурні та емоційні асоціації	<i>Жовтий</i> – привітний, життєрадісний (Birren, 2016)	<i>Black</i> – elegance or mourning
Психолінгвістична концепція	Колір впливає на емоції, свідомість та поведінку	Колір у метафорах: <i>червоніти від сорому</i>	Метафоричне вживання: <i>to blacken one's name, green with envy</i>
Граматична реалізація	Колір передається різними частинами мови	<i>Золото, червоніти, яскраво</i>	<i>Coral, to bronze, faintly</i>

2. Несчастливий, важкий: *a black day* означає «важкий день». В українській мові є схоже – *чорна смуга*, що вказує на період невдач або труднощів.

3. Похмурий, поганий: вираз *to look black* означає мати незадоволений вигляд. Українським прикладом може слугувати фраза *чорна хмара над головою*, що символізує неприємні обставини або труднощі [13].

Повною протилежністю чорного кольору є білий. Білий колір у мовній картині світу часто асоціюється з миром, спокоєм і очищенням. Вираз *to wave the white flag* означає здатися, показати мирні наміри, буквально це означає «махати білим прапором»; *white alert* – сигнал, що небезпека минула; *to stand in a white sheet* – публічно каятися.

Колір *white* в англійських ФО не завжди означає просто «білий» – він часто передає відтінки значень, пов'язані з чистотою та невинністю. Вислів *white light* може позначати неупереджене, чесне судження. У фразі *to turn white* йдеться про те, як людина блідне від страху або шоку. А *white lie* – це дрібна, нешкідлива брехня, яку кажуть, щоб когось не засмутити, а не з поганих намірів.

В англійській мові на відміну від української *білий* має не лише позитивні значення, а й негативні: *white elephant* – обуза, подарунок, від якого не знаєш як позбутися; *to be white-hot* – бути розлюченим, доведеним до сказу; *white-knuckle* – подія або подорож, яка викликає сильне хвилювання через її небезпеку.

Українським фразеологізмом з компонентом «білий» у негативному забарвленні може бути вислів *шити білими нитками* означає зробити щось грубо, невміло або надто очевидно, так що обман чи хитрість легко викриваються. Англійським аналогом до цього виразу є *to whitewash something* – намагатися приховати помилки або компрометуючу правду, показати когось чи щось у несправедливо позитивному світлі.

Червоний колір може виступати у значенні зніяковілості або сорому. Висловлювання з таким значенням зустрічаються як в українській, так і в англійській мовах. Наприклад, англійський вираз *as red as a beetroot* («червоний, як буряк») вказує на сильне збентеження або сором, а *as red as a lobster* («червоний, як рак») часто використовується для опису почервоніння шкіри від спеки чи сонця. Вираз *as red as a turkey-cock* («червоний, як індик») акцентує на гніві або обуренні, а *as red as fire* («вогняно-червоний») підкреслює інтенсивність червоного кольору [12].

З точки зору позитивної семантики червоний колір асоціюється з радістю, святковими подіями, енергією та бурхливими емоціями: *a red letter day* – особливий, святковий день; *red-blooded* – сильний, хоробрий; *to paint the town red* – веселитися, розважатися. Ці вислови ілюструють, як фразеологізми з кольорами створюють багатий емоційний спектр, передаючи різні стани, настрої та характеристики.

Блакитний колір часто асоціюється зі спокоєм, умиротворенням і вірністю, хоча в деяких випадках він може символізувати і смуток, депресію. У багатьох культурах цей колір є символом знатності та аристократичності, проте водночас часто передає відчуття туги та меланхолії. В англійській мові ці відтінки значень передаються через такі фразеологізми: *true blue* – вірність, відданість; *blue blood* – аристократичність; *to feel blue* – сумувати; *to be in the blues* – зазнати невдачі. В українській мові також існують цікаві вирази з використанням *синього* кольору, що відображають різні соціальні аспекти. Наприклад, *синя*

панчоха – це зневажливе позначення жінки, яка втратила свою чарівність, занурена у наукові інтереси та книги. Вираз *бідний, аж синій* вказує на дуже велику бідність [11].

Жовтий колір викликає суперечливі асоціації як в українській, так і в англійській мовах. З одного боку, він уособлює сонце, тепло, світло та позитивні емоції. Саме тому в описах жовтого кольору ми зустрічаємо порівняння на кшталт *lemon yellow, as yellow as gold* або українська фраза *жовтий як жовток*, які передають яскравість, насиченість і теплоту кольору.

Та водночас у мовній картині світу, особливо в західній культурі, жовтий часто має негативний відтінок. В англійській мові фразеологізм *to have a yellow streak* вживається щодо боягузливої, несміливої людини. Поняття *yellow press* або *yellow papers* позначає пресу новин і пліток. В українській мові вислів *жовтороте пташеня* використовують для характеристики недосвідченої, зазвичай молодого та наївної людини.

Отже, кольори в англійській та українській мові мають не лише описову, а й глибоко символічну функцію. Вони використовуються не тільки для передачі вигляду предметів чи явищ, а й у переносному значенні, щоб описати людський характер, емоційний стан, або певні події в часі та просторі. Таке багатство значень виникає завдяки стійким асоціаціям, які сформувалися під впливом культурних традицій, історичних подій і світогляду суспільства.

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку. Кольори відіграють важливу роль у мовленні, мисленні та культурі в цілому. Вони не лише допомагають передати візуальні характеристики об'єктів, а й несуть у собі глибокі символічні значення, емоції, культурні уявлення та асоціації. У мовній практиці кольорова лексика активно використовується як у прямому, так і в переносному значенні, що робить мову образною, насиченою та виразною. Аналіз кольорової лексики у зіставному аспекті дозволяє краще зрозуміти ментальні особливості англійської та української мов, їхні цінності, уявлення про світ і людину.

На основі узагальнення результатів дослідження наукових джерел охарактеризовано семантичне наповнення кольорової лексики англійської і української мови, зокрема її структурні особливості, граматичні реалізації та метафоричні значення. Простежено, що назви кольорів в обох мовах можуть функціонувати не лише як прикметники, але й як іменники, прислівники, дієслова та інші частини мови, що розширює їх семантичні можливості та дозволяє гнучко використовувати у різних мовних контекстах. Визначено основні типи кольороназв – від прямих, що вказують на конкретний колір, до тих, що передають відтінки, ступінь інтенсивності чи загальний настрій кольору.

Особливу увагу приділено символічному навантаженню кольорів, яке реалізується через фразеологічні одиниці. З'ясовано важливість кольорів як складників сталих висловів, які не тільки збагачують мову образністю, а й відображають ментальні установки, традиції, культурні асоціації носіїв мови. Звернено увагу на спільні й відмінні риси в семантиці кольорів: наприклад, чорний і білий у двох мовах часто мають подібне емоційне навантаження (жалоба, чистота, зло або добро), проте можуть по-різному використовуватися у фразеологічних конструкціях. Аналіз також показав, що деякі кольори, такі як жовтий чи синій, залежно від контексту мають суперечливі значення – від позитивних до негативних, що свідчить про багатогранність мовної інтерпретації світу.

Таким чином, результати дослідження свідчать про те, що колірна лексика є надзвичайно важливою складовою національно-мовної картини світу, яка відображає не лише зорове сприйняття, а й глибші культурні смисли.

Проведене дослідження показало, що колірна лексика в англійській та українській мовах слугує не лише описовим засобом, а й має значне символічне навантаження. Її формування й розвиток відображають еволюцію мовного мислення в різних культурах і відіграють ключову роль у міжкультурній комунікації. Відтак, глибоке розуміння семантики колірної лексики та її символічного наповнення є критично важливим для філологів, лінгвістів і перекладачів, які прагнуть досягти точності та глибини у відтворенні мовних образів у глобальному комунікативному просторі.

Література:

- Berlin B., Kay P. Basic color terms: Their universality and evolution. Berkeley : University of California Press, 1991. 178 p.
- Базима Б.А. Колір та психіка. Харків : ХДАК, 2001. 172 с.
- Кочерган М.П. Загальне мовознавство : підручник. Київ : Академія, 1999. 288 с.
- Кучма Т.В. Символіка кольору в портретній характеристиці персонажів. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Серія : Філологічні науки (мовознавство) : збірник наукових праць. Дрогобич, 2020. № 13, 208 с.
- Матеріали студентських наукових читань* : збірник наукових праць / ред. Ж. В. Колоїз (відп. ред.). 2020. Вип. 7. С. 233.
- Семашко Т.Ф. Семантична структура лексичних одиниць на позначення кольору в українській мові // *Мовознавство*. 2009. Вип. 17. С. 14–21.
- Вишницька Я.С. Підходи до вивчення кольоронімів у лінгвістиці. *Науковий потенціал та перспективи розвитку філологічних наук* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 8–9 грудня 2017 р.). Київ : Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2017. С. 69.
- Критенко А. П. Семантична структура назв кольорів в українській мові // *Мовознавство*. 1967. № 4. С. 97–112.
- Дзівак О.М. Про систему назв кольорів у сучасній українській літературній мові. *Українське мовознавство*. 1975. Вип. 3. С. 25–31.
- Alsultan M. Colour idioms: phraseological units with the colour designation component. *Qalaai Zanist Journal*, 2020. № 5 (4). P. 820–836.
- Кучерук О.А. Образна природа семантики кольороназв в українських фразеологізмах // *Дивослово*. 2006. № 12. С. 40–42. URL : http://eprints.zu.edu.ua/22517/1/%D0%9E%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0_%D0%9A%D0%A3%D0%A7%D0%95%D0%A0%D0%A3%D0%9A_%D0%9E%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0.PDF (дата звернення: 24.06.2025).
- Яковенко Н.В. Семантичні характеристики фразеологізмів з коло-ративним компонентом в англійській мові // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2024. № 69, т. 1. С. 99–102. DOI: 10.32782/2409-1154.2024.69.1.21
- Євтушенко Н. Семантичні особливості фразеологізмів-кольоризмів у сучасній англійській мові // *Вітчизняна наука : сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку*. 2004. С. 153–155.
- Lüscher M. Lüscher-test. Bern : Test-Verlag, 1974. 171 p.

Shevchuk L., Mozghova Ya. Phraseological units features using colour vocabulary in English and Ukrainian literary works

Summary. The article has been devoted to the research of colour in linguistics, literary studies and aesthetics. The data shows that colour designations are an important part of the linguistic world picture. They form specific concepts in people's minds, which are implemented in speech practice and reflect cultural and national peculiarities. Every nation has its own ideas about colours, and their perception varies considerably. The problem of colour harmony is one of the most difficult in the aesthetic context, as the attitude to colour is shaped by numerous factors that vary depending on cultural and individual characteristics.

Colours are not only visual markers, but also powerful tools of non-verbal communication that convey the experience, worldview and values of a people. Understanding colour requires an interdisciplinary approach in linguistics and literary investigations, taking into account both physiological mechanisms and the cultural context in which this colour acquires a specific meaning.

The theoretical significance of the research is determined by its contribution to the development of colour linguistics and the expansion of understanding of the relationship between language and culture. The results generalise scientific knowledge about the semantic and cultural features of colour vocabulary in English and Ukrainian. The value of the research article lies in the theoretical and practical substantiation of the peculiarities of comparative analysis of vocabulary in different languages, as well as in the identification of linguistic and cultural differences in colour perception.

The practical significance of the obtained results is determined by the possibility of using them for specialists in the field of linguistics, literary studies, translation and cultural studies, as well as for students seeking to deepen their knowledge of colour vocabulary and intercultural communication researches.

Key words: phraseological units, English phraseological units, colouronyms, colour vocabulary, literary studies.